

Napovedi o morebitni popolni spremembi odnošajev med Nemčijo in Sovjeti

Francozi pričakujejo, da se bo Nemčija spet oddaljila od Sovjetov

Pariz, 11. januarja. o. V francoskih političnih krogih z zanesljivostjo trdijo, da je nemški kancler Hitler zadnje dni imel obsežna posvetovanja s svojimi vojaškimi in političnimi sodelavci o tem, ali se spričo zadnjih dogodkov še splača vzdrževati kako trdnje zvezo med Nemčijo in Rusijo ali pa ubrati nova pota. Kancler je znova preučil vse sporazume z Rusijo in napoveduje, da utegne v razmerju med Nemčijo in Sovjeti priti kmalu do popolnih sprememb.

Trije razlogi so, ki odločujejo pri tem

1. Razočaranje nad slabostjo sovjetske vojske, ki ni mogla doseči še nobenega uspe-

ha na Finskem. Nemčija je zapustila zvezo proti kominterni in se zvezala s Sovjeti, ker je računala, da je boljševoja vojska močnejša in nevarnejša, kakor pa se je zdaj pokazalo.

2. Vse hušji odpor Italije proti vsemu, kar olajšuje napredovanje Sovjetov v Evropi. Italija je poslala do sedaj veliko vojnega materiala Finski, a so Nemci zadnje pošiljave zadržali pod pretvezo, da jim tako nareka zveza z Rusijo. Italija je proti temu protestirala. Če bi Nemci vztrajali pri onemogočanju italijanske pomoči za Finsko, bi Italija utegnila Nemčijo postaviti pred izbiro, ali naj se odloči za italijansko ali za sovjetsko prija-

teljstvo. Ni dvoma, da je v sedanjih vojni priateljstvo Italije za Nemčijo neposredno koristnejše kakor prijateljstvo Rusije.

3. Tretji razlog za morebitno spremembo razmerja med Nemčijo in Rusijo pa je vedno hušji odpor Nemcev samih proti zvezi z boljševoizmom. Na čelu tega odpora je nemška industrija, katero vodi maršal Göring, nezadovoljstvo proti zvezi z Rusijo pa vlada tudi v vodstvu narodnosocialistične stranke same. Vsi razlogi utegnejo po francoskih napovedih privedi do presenetljivega preobrata v nemški politiki. Tak preobrat spričo vsega, kar se je dogodilo lani, ne bi bil neverjeten.

Nove vesti o uporih sovjetske vojske

Helsinki, 11. januarja. (Havas.) Potrjujejo vesti, da je v sovjetskih črtah pred Mannerheimovi utrdbami prišlo do uporov. Stalno se sliši vpitje in strelanje. Finske partole, ki so bile ob mraku poslone, so se vrnile s sporočilom, da so mnogi sovjetski prednji oddelki zapustili svoje postojanke, odvrgli orožje ter strelivo in se razbežali.

Neredi med sovjetskimi četami so snoti še trajali. Višji sovjetski politični komisar Mehliš je zdaj v Leningradu, kjer vodi preiskavo proti političnim komisarjem, ki so bili dodeljeni ruskim četam na finski meji. Mehliš jih obtožuje za neuspeh sovjetskih čet na Finskem. Sklenjeno je bilo, da se služba vojnih komisarjev preuredi. Mnogi komisarji so bil zamenjani, na bojišče pa pošiljajo druge.

Letalski boj nad nemškimi otokom

London, 11. januarja. (Reuter.) Letalsko ministristvo sporoča: Ob večeršnjem oglednem poletu angleških letal nad Severnim morjem je angleški oddelke naletel na več nemških letal. Angleški letalci so videli, da je v boju neko nemško letalo znanke »Messerschmitt« padlo v morje, drugo nemško letalo pa se je moralo spustiti na dansko ozemlje. Mislili so že, da je izgubljeno tudi neko angleško letalo, toda to letalo je preganjalo sovražnika proti vzhodu ter se pozneje vrnilo v svoje oporišče.

Berlin, 11. januarja. o. Uradno poročajo, da je večer 9 angleških bombnikov skušalo napasti nemške utrbe na otoku Sylt. Bombnike so napadla 4 nemška letala, ki so sestrelila 3 Angleže ter se brez izgub vrnila v svoje oporišče.

Kopenhagen, 11. januarja. o. Večera sta se dve nemški vojni letali zaradi poškodb, ki sta jih dobili v bojih z Angleži, morali spustiti na danska tla. Danske oblasti so posadko internirale, poškodovani letali pa zaplenile.

Nov, hud potres v Turčiji

Istanbul, 11. jan. o. Večera je odšel turški predsednik İneni v potresno ozemlje okoli Erzeruma. Snega in mraz preprečujeta reševalna dela. Prizadeto ljudstvo silno trpi zaradi mraza in lakote. V nekatere kraje prva pomoč še dosedaj ni prispela, ker so vse ceste zasute s snegom.

Včera sta bila zopet dva nova močna potresna sunka v Budurju, Sparti in v več drugih manjših mestih v severni Anatoliji. Poročila, ki prihajajo sem, navajajo, da je tudi novi potres povzročil veliko škodo.

Sovjetske grožnje in opomini Madžarom

Budimpešta, 11. jan. o. V madžarskih vodilnih krogih kažejo zaskrbljenost zaradi zadnjih neljubih dogodkov na madžarsko-sovjetski meji, zaradi ojačane boljševoizske propagande na Madžarskem in v balkanskih državah in zaradi groženj sovjetskega tiska ter radia Madžarski. Zadnje dni so ruski časopisi in radijske postaje začele izrazito sovražno pisati proti Madžarom in opominjati madžarsko vlado, da Sovjetska Rusija ne bo trpela, da bi v osrčju srednje Evrope nastala nova Finska. Ti napadi pomenijo prvi odgovor boljševoikov na ojačano sodelovanje med Italijo in Madžarsko proti morebitnim sovjetskim poskusom v srednji Evropi in na Balkanu.

Ali so Angleži uporabljali strupene pline v pomorski bitki pred Montevideom?

London, 11. januarja. o. Ministrstvo za informacije sporoča:

Nemška propaganda je skušala poraz križarke »Admiral von Spee« pred Montevideom opravičiti z obdolžitvijo, da so angleške vojske ladje v boju uporabljale strupene pline. Angleško pomorsko poveljstvo je to vest najodločneje zanikalo, ker se granate s strupenimi plini za angleške vojske ladje sploh ne izdelujejo. Nemci so kot dokaz za svojo trditve navajali izjavo nemškega narodnosocialističnega zdravnika dr. Meerhoffa iz Montevide, ki je videl samo fotografije ranjencev. Urugvajsko vojni ministristvo je zdaj poslalo v London uradno poročilo, podpisano od 10 urugvajskih vojaških zdravnikov, ki izjavljajo:

»Po skrbni preiskavi vseh ranjencev s potopljene nemške vojske ladje v vojaški bolnišnici in Pasteurjevem zavodu je posebna tehnična zdravniška komisija ugotovila, da ni na ranjenih moči najti niti najmanjše poškodbe ali znamenja, ki bi vzbujaali sumnjo, da so te poškodbe od strupenih plinov.«

Finci ne nameravajo zasedati sovjetskega ozemlja

Finska vojska se bo utrdila vzdolž ruske meje

London, 11. jan. AA. Reuter. Iz Helsinkija poročajo, da so finske čete dosegle skoraj povsod rusko mejo in da se bodo ob mejah utrdile, ker finsko vrhovno poveljstvo ne želi spremeniti boja v ofenzivo. Sedanji bo jima obrambni značaj ter je samo obramba finske svobode. Razen tega

je finskemu poveljstvu znano, da bi nastale težave glede preskrbe, če bi začela finska vojska zasedati tuje ozemlje. Finski listi prinašajo vesti, da pripravljata Sovjetska Rusija nov napad in da reorganizira svoje vojske. Nova sovjetska ofenziva bi se začela šele v dveh mesecih.

Odmevi beneškega sestanka

Pred italijanskim posredovanjem za spravo med Madžari in Romunijo

Budimpešta, 11. jan. Tudi večera je madžarski zunanji minister Csaky imel več sestankov s predsednikom vlade grofom Telekyjem, za tem pa z vsemi drugimi člani madžarske vlade. Po vseh teh razgovorih odločno zatrjujejo, da grof Csaky ne bo potoval znova v Italijo. Pravijo tudi, da vesti tujih časopisov o beneškem sestanku med Ciano in Csakyem ne odgovarjajo povsem resnici. Gotovo je, da bo Italija v najbližnji bodočnosti stavila Romuniji nekatere predloge za zblizanje med Romunijo in Madžarsko. Pri tem ne izključujejo možnosti, da bi v najkrajšem času odpotoval v Rim romunski zunanji minister Gafencu.

Poudarjajo dalje, da tesno sodelovanje med Italijo in Madžarsko ni naperjeno proti nobeni

tretji državi. Zato tudi zanikajo vse vesti tujega časopisja, da je bila v Benetkah sklenjena med Madžarsko in Italijo vojaška zveza. Po beneškem sestanku je jasno, da bosta Jugoslavija in Madžarska svoje prijateljske odnose še bolj razvili in poglobili, ker je Jugoslavija kot uravnoteževalec na Balkanu izredno važna za Madžarsko in Italijo. Zato je v interesu Italije in Madžarske, da se Jugoslavija še bolj okrepi. Madžarski krogi tudi zatrjujejo, da so odnosi Madžarske in Italije nasproti Nemčiji ostali še nadalje neskaljeni in dobri. Zato tudi zavračajo vse vesti, po katerih naj nemška vlada ne bi bila zadovoljna z beneškim sestankom grofov Ciana in Csakyja.

Dve veliki bitki na Finskem Pri Saali in severno od Ladoškega jezera

Finska vojska je sovjetsko armado že na štirih mestih
potisnila čez mejo

Helsinki, 11. jan. o. Iz finskega vrhovnega poveljstva poročajo, da teče huda bitka na ozemlju severno od Ladoškega jezera, kjer močni sovjetski oddelki neprenehoma napadajo finske čete, ki so obkolile novo sovjetsko divizijo. Finsko vojno poveljstvo pravi, da je treba s tega dela bojišča prihodnje dni pričakovati važnih poročil.

Najnovejša poročila s finskega bojišča pravijo, da sta se razkrojena 44. in 163. sovjetska diviziji združili in poskušata razbiti novi finski obroč. Te dve diviziji sta severno od Suomusalminja, v bližini Salle na sovjetskem ozemlju. Diviziji pa sta popolnoma odrezani od zaledja in jima primanjkuje hrane. Sovjeti se trudijo, da bi razbili ta obroč, kar jim pa dosedaj ni uspelo, kaže, da bodo finske čete izvajale tu novo zmago nad sovjetsko armado.

Finski letalec, ki je v enem samem boju sestrelil 6 sovjetskih letal, poročnik Sarvant, znan finski letalski rekord.

Snočnje finko uradno poročilo pravi, da je dan potekel v Karelijski ožini precej mirno. Razen običajnih topniških dvobojev in delavnosti patrol, se ni nič posebnega zgodilo. Sovjetske čete se naprej ojačujejo svoje obrambne postojanke. Na vzhodnem bojišču severno-vzhodno od Ladoškega jezera so finske čete razbile sovražni bataljon. Pri tej priliki je sovražnik pustil na bojišču okrog 100 mrtvih, ujetih je bilo večje število sovjetskih vojakov. Sovražnik je poskušal izvesti napad na bojišču pri Roatin Matinu, vendar je bil odbit. Pri Suomisalmiju napredujejo finske čete od Raate ter so prispjele že do ruske meje. Očistile so postojanke vse do meje. To je že četrta točka, na kateri so bile sovražne čete potisnjene do meje.

Na Finsko je že začel prihajati vojni material, ki je bil poslan iz Velike Britanije. Ta je mnogo bolj uporabljiv, kakor pa je material, zaplenjen od Rusov. Finske prometne zveze s Švedsko so nedotaknjene. Bitko pri Suomisalmiju bi lahko primerjali z eno izmed odločilnih svetovnih bitk. Če dosežejo Finci podobno zmago tudi na bojišču pri Salli, kjer je okrog 12.000 sovjetskih vojakov obkoljenih, potem bo to silno porazno vplivalo na napadalca.

London, 11. januarja. AA. (Reuter.) Angleški tisk kaže še nadalje največje zanimanje za boje na Finskem. »Daily Telegraph« pravi v svojem uvodniku, da zgodovina sploh ne pozna bolj junaške borbe, kot je borba Finske proti Sovjetski Rusiji. Po vesteh iz Moskve so sovjetski krogi presenečeni nad junaškim odporom finskega naroda. Dosedanji potek vojne na Finskem je pokazal veliko slabost rdeče armade, s čimer je vsemu svetu podan dokaz, da se nobeni državi ni treba

batii napada Sovjetske Rusije. Finci so upravičili zaupanje vsega sveta.

Moskva, 11. januarja. AA. (Havas.) Nočno poročilo ljeningrajskega poveljništva pravi: Večera ni bilo na bojišču nobenih važnejših dogodkov. Na več mestih so se spopirjele partole. Slabo vreme je onemogočilo letalske akcije.

Sovražno razmerje med Sovjeti ter Anglijo in Francijo

Moskva, 11. jan. o. V Kremlju je bila seja sovjetske vlade, na kateri so razpravljali o etanju v zvezi z odhodom francoskega in angleškega veleposlanika iz Moskve. Komisar za zunanje zadeve Molotov je na seji predlagal, naj sovjetska vlada odpokliče svoje zastopnike iz Pariza in Londona, če se francoski in angleški veleposlanik ne bi vrnila na svoje službeno mesto Moskvo.

Nekateri krogi zatrjujejo, da je Stalin sam vztrajal pri tem, da ne bi bilo dobro, če bi sovjetska vlada v tem trenutku pretrgala diplomatske odnose s Parizom in Londonom.

Neutrálne države naj pomagajo Angliji in Franciji?

Milan, 11. januarja. o. »Popolo d'Italia« odgovarja na članke francoskega desničarskega lista »Action française«, naslovljene na nevtralne države. Francoski list v njem opominja nevtralce, naj se odločijo, da bodo začeli pomagati Angliji in Franciji pri uničenju Nemčije, zakaj samo zmaga Anglije in Francije lahko reši nevtralne države. Zaradi tega morajo nevtralci prijeti za orožje proti Nemčiji. Italijanski dnevnik pravi na ta izvajanja, da hoče tudi Francija priti do zmage nad Nemčijo z žrtvami drugih, ne da bi sama pri tem kaj preveč trpela.

S katranom se bore belgrajski kumunisti

Belgrad, 11. jan. m. Zadnje čase so po Belgradu razni komunistični elementi ponosili s katranom popisali zidove več hiš z raznimi komunističnimi gesli. Zidove je policijska uprava naredila na več krajih zasedo in na ta način odkrila večino teh belgrajskih komunistov. Policijska uprava je vse te elemente zaprla ter jih ostro kaznovala. Obenem policijska uprava sporoča, da bo proti tem ljudem v bodoče postopala še ostreje.

Vesti 11. januarja

Sveti Oče Pij XII. je večera sprejel 600 novoporočenih parov in vse Italije in iz drugih evropskih držav.

Ameriška zbornica bo v kratkem sprejela sklep po katerem bo dovoljeno Finski prodajati najmoderneje, polavtomatične puške po 1 dolar kos.

Predsednik Združenih držav Roosevelt je poslal predsedniku poljske republike Rackijevizcu, v kateri izraža upanje, da bo poljski narod leta 1940 doživel srečnejše dni kakor lani.

Nemška vlada je izdala uradno poročilo, kakšen ogromen gospodarski plen je Nemčija dobila na Poljskem, med drugim 1700 tekstilnih tovarn. O teh pravi poročilo, da so njihovi gospodarji po večini že Nemci.

Včera je bil sklenjen uradni sporazum o ustavitvi poljske vojske v Franciji. Francoski ministriški predsednik Daladier in general Sikorski sta si pri tej priliki poslala spodbudni pismi.

Novo poostreitev odredb proti navijanju cen in draginji pripravljajo v Italiji, kjer je bilo nadzorstvo že dozdaj vzorno urejeno. Ustanovili so poseben ministriški odbor, ki bo izdelal vsa potrebna določila. Med kaznimi bo za oderuhe in navijalce cen določena najbrž tudi internacija.

Nemčija poskuša, da bi v nevtralnih državah ustanovila tovarne, ki bi predelovale nemško blago in ga prodajale pod nevtralnno znamko. To je dokaz, kako učinkovita je angleška zapora nad nemskim izvozom — pravi napol uradno poročilo angleške vlade.

Članstvo v Zvezi narodov ter obveznosti do te ustanove niso več v skladu z obveznostmi, katere nalaga prava in resnična nevtralnost — sodi berlinska »Börsen Zeitung« in opominja nevtralne države.

Predsednik japonske vlade Abe je sklenil odstopiti. O tem svojem namenu je japonski predsednik vlade obvestil osebno vse članke svoje vlade. Uradno bo odstop objavljen, ko bo stvarno nova vlada že imenovana.

Od 1. septembra do 30. decembra lani so Angleži potopili šest nemških ladij, ki so imele skupaj nad 19.000 ton. 19 parnikov a 121.000 tonami so posadke potopile same, 21 nemških ladij a 97.000 tonami pa je bilo ujetih. Skupne izgube znašajo torej po angleških poročilih nad 237.000 ton. Nemci priznavajo pa samo okoli 40.000.

Angleška vojna mornarica je od začetka vojne do zdaj zaplenila 544.000 ton blaga namenjenega Nemčiji.

V sovjetski Rusiji je bilo zadnje čase zaprtih veliko ljudi, ki so poslušali propagandne oddaje finskega radia — poroča francoska agencija Havas.

Za 187.000 ton novih ladij za prevoz petroleja je Anglija na novo izdelala od začetka sedanje vojne, to je trikrat toliko, kakor pa jih je bilo takas potopljenih. Vsega skupaj ima Anglija 30% več teh ladij kakor jih je imela v začetku vojne.

Sovjetski general Štern, ki so ga zdaj postavili za vrhovnega poveljnika na finskem bojišču, je menda po rodu Finec in je njegov oče milijonar v Helsinkiju.

Nemčija bo spomladi napadla ali na vzhodu, da si tam osvoji nova ozemlja, ali pa na zahodu, kjer bo poskušala vdreti v Francijo čez Luksenburg, Belgijo in Holandijo. Edine države, ki bi se Nemčiji na vzhodu postavile po robu so Madžarska, Jugoslavija in Turčija, piše ugledni angleški tehnik »Observer« v ugibanjih o tem, kaj bo prineslo leto 1940.

Poluradno glasilo sovjetske vlade »Pravda« prinaša dolg članek o čudnem stanju po sovjetskih srednjih solah, kjer je zadnje čase prišlo do pravih uporov in kjer so učni uspehi čisto nezadostni. List naroča boljševoizskim organizacijam naj z vso odločnostjo naredijo konec temu stanju med učno se mladino.

Angleški mornariški minister Churchill, znan kot najodločnejši nasprotnik Nemčije, je utegnul postati minister za državno obrambo, da bi izvedel popolno sodelovanje med angleško vojsko, mornarico in letalstvom. Tako napovedujejo nekateri angleški listi.

Francoske pošte so za novo leto odposlale v enem dnevu 21.000.000 pism.

Skandinavske države si prizadevajo, da bi ameriške letalske družbe uvedle redno zračno zvezo med Združenimi državami in Skandinavijo. Letala bi potovala čez Novo Fundlandijo, Islandijo na Norveško.

Na nedavnem vojnem svetu v Berlinu so poročili francoskega tiska sklepali o bodočem nastopanju Nemčije do nevtralnih držav.

Nemško ravnanje s Poljaki v zasedenih pokrajinah je tako, kakor ga zgodovina novejšee dobe ne pozna, zlasti če pomislimo, da gre pri tem za evropske, kulturne narode — piše londonski »Manchester Guardian«.

Uradno poročajo, da je jud Kaganovič razrešen položaja komisarja za letalsko industrijo in da je na njegovo mesto imenovan Saurin.

Važna seja vlade

Belgrad, 11. januarja. m. Ob 10 dopoldne se je prišla v predsedništvu vlade seja ministrskega sveta, na katero so prišli vsi ministri. Iz Zagreba se je davi vrnil v Belgrad tudi podpredsednik vlade dr. Vladko Maček.

V zvezi z današnjo ministrsko sejo politični krogi pripisujejo veliko važnost snočnjemu sestanku predsednika vlade in predsednika senata dr. Antona Korošca. Po tem sestanku je predsednik vlade sprejel ministra Konstantinoviča ter imel z njim daljši razgovor.

Na današnji seji se bo vlada razen drugih resornih vprašanj predysem bavila z vprašanjem novega volivnega zakona, ki ga je na podlagi sklepov zadnje vladne seje izdelal minister pri predsedništvu vlade dr. Konstantinovič.

Pravda o narodni zavednosti dr. Antona Novačana

Afera bivšega poslanca JNS in generalnega konzula v p., ki je svojo vilo prodal tu, cu in nato s pestjo nastopil proti očitovalcem

Celje, 10. januarja.
Celje in okolica sta polna fantastičnih govoric in verzij o kavarniškem incidentu med generalnim konzulom v p. g. dr. Novačanom Antonom iz Smarjete pri Celju in celjskim odvetnikom g. Mirkom Hočevarjem in odvetniki gg. dr. Pintarjem, dr. Goricanom in zdravnikom dr. Flajsom. Zaradi tega incidenta bo v sredo 24. januarja ob 12. na okrajnem sodišču v Celju razprava proti g. dr. Novačanu, proti kateremu je vložil tožbo zaradi razžaljenja časti advokat g. dr. Hočevar Mirko.

Do incidenta je prišlo takole: Pred časom je prišel v celjsko restavracijo g. dr. Novačan s svojo soprogo na obed. Prisledel je k stalni abonentski mizi, kjer sta sprva sedela sama g. dr. Hočevar Mirko in dr. Berlic Leon. G. dr. Hočevar zatrjuje v svoji zasebni tožbi, kako je prišel k njima g. dr. Novačan in jima pripovedoval, da je dopolnil prodal svojo vilo St. George v Aškerčevi ulici v Celju sinu znanega nemškega celjskega veleindustrijalca inž. Maksu Westnu za 580.000 dinarjev. Povedal je tudi, da si je razen tega pridržal še 600 kvad. metrov sveta in da je proti inž. Westnu v obvezi do dokončne odločitve drugostančne komisije pri apelacijskem sodišču v Ljubljani. Če ta komisija ne bi dovolila prenosa imenovane nepremičnine na kupca inž. Westna, pa sta se dogovorila, da bo inž. Westen vzel hišo za 5 let v najem. G. dr. Hočevar je takoj izrazil dvom, da bi prometna komisija ta prenos nepremičnine odobrila in je tudi dr. Novačana opozoril, da ga bo slovenska javnost zaradi te prodaje obsojala. Pravil mu je, kako celjski Nemci varujejo svojo nepremično posest in naštel razne primere.

Pozneje sta med pogovorom prisledla k mizi še odvetnik g. Stante Jernej in sodnik dr. Mak. ki sta soglašala s tem mnenjem. G. dr. Novačan, kakor pravi g. dr. Mirko Hočevar, je prvotno zatrjeval, da ni pomislil na take posledice prodaje svoje vile in ga je naprosil, naj gre z njim ob pol 4. popoldne na sestanek s kupcem, da bi tam skušal iz navedenih razlogov doseči razveljavljenje dogovora. Pozneje pa je priznal, da je ob sklepu kupčije vse to upošteval. Zaradi tega so bili vsi prepričani, da dr. Novačan ne misli resno na razveljavljenje pogodbe in na udeležbo g. dr. M. Hočevarja na tem sestanku.

Ko so obsojali dejanje g. dr. Novačana z narodnostnega stališča, pa dr. Novačan ni mogel oporekati, očitno v svesti si svoje krivde. Omenil je celo, da je on sam napisal pred enim ali dvema leti članek, ki je izšel menda v »Jutru« pod naslovom: »Tujci, roke proč od naše zemlje».

Z odvetnikom g. dr. Stantem je odel nato g. dr. Hočevar v kavarno, kjer so bili zbrani ostali stalni kavarniški gostje tako imenovanega pravnikaškega omizja. Čez nekaj časa je prišel gospod dr. Novačan in vprašal, če je s svojim dejanjem res zagrešil narodno izdajstvo. Vsi prisotni so to potrdili. Tedaj je dr. Novačan pozval g. dr. Hočevarja, naj gre z njim na že omenjeni sestanek, na kar mu je ta odvrnil, da gre samo pod pogojem, če resno misli na razveljavljenje pogodbe in da ga bo v tem slučaju čakal do pol 4. popoldne v kavarni. G. dr. Novačan je rekel: »Dobro, če do tedaj ne pridem, sem pa narodna izdajca».

Po izjavi g. dr. Mirka Hočevarja je g. dr. M. Hočevar čakal na g. dr. Novačana do 15.37, vendar ga ni bilo, zaradi česar je odšel v svojo pisarno. Za vse to ima g. dr. Hočevar priče.

Vse to je izzvalo naslednji večer incident v kavarni. G. dr. Hočevar je prišel v družbi g. Stefke Flajsove, dr. Flajsa Jožeta, dr. Pintarja Richarda, dr. Goricana Alojza in dr. Ivana Maku v kavarno. Vsedli so se nasproti kavarniške blagajne. V kavarni je bilo precej gostov, ker je bilo tudi okrog 40 članov CPD, ki so sedeli pri dolgem omizju sredi kavarne. V kavarni se je nahajal tudi g. dr. Novačan s svojo soprogo. Začel je klicati posamezne člane tega omizja, med njimi tudi g. dr. Hočevarja, vendar se vabilu nihče ni odzval ter se za dr. Novačana nihče od njihove družbe ni brigal. G. dr. Hočevar pripominja, da je g. dr. Novačan vabil na način, kakor gostje običajno kličejo kavarniške vaje. Kmalu potem je odšel g. dr. Hočevar k omizju CPD in čestital g. Vajtu k rojstvu sina ter prosil pevovodjo Sežula, da zapojejo peveci Adamičevo »Zdravico«. Ko je g. dr. Hočevar odhajal od pevke mize proti svoji, se je g. dr. Novačan dvignil s svojega sedišča, šel po kavarni in srečal g. dr. Hočevarja pri podju za godce. Dr. Hočevar je mislil, da mu hoče kaj povedati. V tem hipu pa se je g. dr. Hočevar znašel že na tleh. Ker se sam niti dvigniti ni mogel, mu je priskočil na pomoč plačilni natakar, ga dvignil in mu pomagal do mize. G. dr. Novačan je brez vsake besede g. dr. Hočevarja tako udaril po glavi, da ga je takoj zbil na tla. Pri tem pa je dejal, da ga kaznuje, Novačanove nadaljnje brutalnosti proti g. dr. Hočevarju so preprečili nekateri kavarniški gostje, posebno g. dr. Pintar. V kavarni je seveda nastalo precejšnje razburjenje. G. dr. Novačan je prišel nato

še h g. dr. Pintarju, češ, da naj gre od mize. Nato je zabil g. dr. Pintarja in vrzel težak kavarniški stol proti njemu, zaradi česar je vložil g. dr. Pintar zasebno tožbo. G. dr. Novačan je kričal, da bo že pokazal tisti evropski mizi in ji strgal krinko z obraza. Nato je imel g. dr. Novačan še incident z uradnikom jetnišnice g. Josipom Leskovškom. Govoril je o steninah, smrkavcih na eni strani in na drugi strani o osebnosti konzula.

Proti g. Tomaziču je g. dr. Novačan izjavil, da je Hočevarja zbil na tla zato, ker se ni odzval njemu, generalnemu konzulu, češ, da ima denar ter lahko plača.

Mariborski kriminal v neskromnih številkah

Maribor, 10. januarja.

Maribor spada med manjša mesta v naši državi, toda glede kriminalitete se lahko prav mirno primerja z velikimi mestnimi eredišči. Maribor ima pač čisto svoji položaj na meji ter velja za važno prehodno točko za ljudi, ki imajo kosmato vest. To so kriminalni tipi večjega formata, ki njihajo med posameznimi državami ter žive takorekoč na obeh straneh državne meje enako življenje. Kadar jim postane prevroč v sosedni državi, se priključijo na našo stran in narobe. Vselej pa se ustavijo za nekaj časa v Mariboru, kjer najdejo zatočišča in skrivališča. Pri teh obiskih pa ne drže rok križem in se tudi v Mariboru pridno udejstvujejo v raznih vrstah zločinov. Zaradi tega izjemnega položaja našega mesta nima mariborska policija lahkega posla. Vidi se to že iz naslednjih števil, ki nam kažejo obseg kriminalitete v preteklem letu.

Največ posla je lani — kakor vedno, imel kriminalni oddelček. Lansketo leto je postopal proti 605 osebam zaradi zločinov in prekrškov. Uspešno je rešil 64 primerov zoper javni red in mir, 5 težkih telesnih poškodb, 18 primerov kaznivih dejanj zoper osebo prostolet in varnost, 1 posilstvo, 505 primerov tatvin, 49 utaj, 73 prevar ter 146 ostalih zločinov in prestopkov. Raznih prekrškov je obravnavala ta oddelček 6666. Iz poročila tega oddelka je tudi razvidno, da je bilo lani v Mariboru 23 samomorov, 17 smrtnih nesreč, 2 tovarniška požara, 1 požig ter 1 udar strele. Kakor je iz vsega tega razvidno, je bilo delo kriminalnega oddelka lani zelo uspešno ter se je le maloštevilnim zločincem posrečilo, da so se izmotali mariborskim detektivom. — Zelo veliko dela je imel II. odesk tega oddelka, ki se peča s političnimi zadevami. Ta je izvršil lani nič manj kot 14.053 poizvedb.

Važne nose v interesu javne varnosti opravlja kriminalna razvidnica na policiji. Ta vodi kartoteke z imeni najraznovrstnejših temnih elementov, z vsemi njihovimi osebnimi in drugimi podatki. Te kartoteke se dnevno izpolnjujejo s podatki, ki jih prinašajo razna policijska glasila ter tiralice. Tako so na policiji potem vsak hip točno obveščeni o vseh zločinskih elementih, ki se gibljejo po državi in tudi v bližnjem inozemstvu. Ta oddelček je na slabem glasu tudi pri tistih, ki jih pošiljajo po odgonu v razna mesta, ker ekriži za njihov polovanje ter jim daje varno spremstvo v obliki policijske eskortje.

Težko bi kriminalna policija poslovala brez svojega tehničnega oddelka, v katerem je glavna osebnost policijski fotograf in daktiloskop. V tem oddelku se vodi kartoteka s prstnimi odtisi in fotografijami vseh večjih zločincev in sumljivih oseb, pa tudi gluhonemih, katerih ne bi bilo drugače mogoče identificirati. Policijski fotograf je lani fotografiral 254 oseb ter 36 krajev zločina in nesreč, prstne odtise pa je odvzel 285 osebam. V svojo razvidnico je naložil 2404 slike, daktiloskopske pole itd., drugim policijskim oblastem pa je razposlal 1380 slik in prstnih odtisov. S policijskim peom je uradnik tega oddelka zasledoval 31 zločincev.

Filmi

»Amanda« (Kino Matica). V tem filmu gledamo spet enkrat čudovita mojstra ameriškega plesanja, Ginger Rogersovo in Freda Astaireja. Zgodba, v katero so ju vtaknili, je seveda izmišljena le zato, da tvori okvir, ki opravičuje njune plesne ekshibicije. Hudomušna je ta zgodba, ne da se zanjo kar zviška reči, da bi bila prisojena — nekaj prav posrečenih domislic je v njej in tiste o doktorju-pehoanalitiku niso najslabše, vsaj precej originalne so in simpatične zato, ker ves čas čutimo, da libretist v možnost svoje zgodbe sam ne verjame, ampak se ji posmehuje. Ta odnos libretista do zgodbe je dandanašnji dosegel, da se dovtipnost ameriškega scenarija, ki je bil prejšnje čase pogosto le surova, nespretno prikazovana bedarija, tu pa tam že približuje satiri. V »Amandi« se gledalec, ki nima prevelikih zahtev, lahko razvedri, hkratu pa načudi plesni virtuoznosti najboljšega ameriškega para, Ginger Rogersove in Freda Astaireja.

Izjava g. dr. Novačana je resnična, ker ima milijonsko premoženje. Poleg vile St. George, ki jo je prodal za 580.000 din ter si pridržal stavbišče v izmeri 600 kvad. metrov, in katero predstavlja najmanj vrednost 90.000 din, ima še gosposko vilo v Smarjeti pri Celju z arondiranim posestvom, lepo hišo v bližini vile in gozdove na Blagovni. Poleg tega dobiva tudi pokojnino kot bivši konzul.

G. dr. Hočevar Mirko navaja v svoji tožbi, da je g. dr. Novačan pokazal svoje junaštvo ravno na njem, ki je fizično veliko slabši od njega, dočim se n. pr. najmanj enako močnega g. dr. Pintarja vkljub grožnjam ni upal lotiti.

Tožbo sta vložili proti g. dr. Novačanu še g. dr. Flaj in dr. Gorican.

Razprava bo vsekakor zanimiva in je pričakovati, da se je bo udeležilo precej občinstva. Na tem mestu moramo tudi pristaviti, da se je g. konzul udeleževal tudi pri zadnjem »slavnostnem« odhodu g. Živkoviča iz Celja.

Iz škofje Loke

Uspeh mizarjski težaj v škofiji Loke. Že v letih 1935 in 1936 so bili pri nas štirje mizarjski težaji, katere je organizirala ban. uprava na prošnjo mizarkega odeska Obrtne zadrage. Že takrat so se pokazali izredni uspehi teh težajev, zlasti na obrtni razetavi l. 1936. Takrat je mnogo mizarjev želelo, da bi bili enaki težaji po možnosti vsako leto. Vendar do tega ni moglo priti zaradi nasprotij med samimi obrtniki. Letos pa je skupina mizarjev zaprosila bansko upravo za tak težaj. Banspa uprava je dovolila tudi podporo in dala na razpolago tudi svojega priznanega strokov. učitelja za mizarstvo g. Ivana Kregarja iz St. Vida. Tečaj se je vršil kljub velikemu nasprotovanju nekaterih od 27. decembra do 7. januarja v prostorih ljudske šole v Škofiji Loke, vsak večer od 6 do 10. Za tečaj se je prijavilo 30 mizarjev, udeleževalo pa se ga je stalno po 20 mizarjev. — Kako veliko je bilo zanimanje za tečaj, je razvidno iz dejstva, da so hodili mizarji 4 do 5 km daleč ob 20 stopinjah mraza in to iz Zabočca in Broda. Tečaj je bil nad vse potreben in je zato tudi na vsak način uspel, kar je zasluha g. Kregarja. — Vse mizarje opozarjamo, da bo od 1. do 4. februarja 1940 pod istim vodstvom strojniški tečaj, za katerega naj se mizarji takoj prijavijo.

Iz Slovenskih goric

Hud mraz v Slov. Goricah. Proti koncu minulega leta in v začetku tega leta je nastopil pri nas zelo hud mraz, ki je zajel vse Slov. gorice in Apačko polje. Mraza je bilo že 22 do 23° pod ničlo. Ta mraz je povzročil veliko škodo pri živini, posebno tam, kjer imajo slabe hleve. Zelo mnogo ljudi se je v tem mrazu prehladilo, ker nimajo dovolj tople obleke. Mnoge je ta žalostni čas spravil v posteljo in v hladni grob, ker niso imeli zdravniške pomoči.

Marija Snežna. Danes moramo omeniti ženo, ki se je rodila leta 1895 pri Sv. Juriju v Slov. goricah. To je Marija Šnoli, po domače »Šteflička«. V tej župniji je preživela svojo mladost pri starših, potem se je preselila in poročila h Mariji Snežni, kjer je v zakonu živela 14 let. Ima edino hčer, katere živi v Nemčiji. Ta žena je od svojih mladih let nabirala cvetlice in razne druge rastline, ki rastejo v gozdu in na travnikih. Mnogokrat so jo orožniki tirali po sodnih in zaporih zaradi tega. Vsak dan jo obiskuje mnogo ljudi, ker je njeno zdravljenje uspešno. Rada bere naše liste. — Želimo Mariji Šnoli, da bi še mnogo let živela in nudila zapuščeno Slovenjgoričanom pomoč!

Ljubljana od včera do danes

Sneg vsak dan malo poskuša, pa se kar ne more prav pripraviti za kakšno znatnejšo »akcijo«. Včeraj je že čez dan močno pihalo, zvečer in ponoči pa je bilo prav neumljeno. Temperatura je čez noč občutno padla in ker je vlekla ostra burja, je bil mraz še občutnejši. Davi je termometer kazal že spet 11° Celzija, za šest stopinj več mraza kakor včeraj. Snoči je bilo nebo temno, kazalo je, da bomo nemara čez noč dobili sneg — pa ga nismo. Mraz je prenehal in veter ne dovoli, da bi začelo mestiti. Tudi iz drugih krajev v naši državi vedo povedati, da so dobili prav mrzlo vreme.

Mi že zdaj godelo, kako hudo je hoditi po ulicah v takem vremenu, ko stoji živo srebro v termometru nekaj stopinj pod ničlo in ko potegne malo zoprneji veter. Kaj pa bi dejali, če bi morali zdaj ravnati kakor Finci tam na visokem severu, stati v snegu nepremično ure in ure pri — 30 stopinjah Celzija mraza in v neznoznem ledenom mrzlem viharju? Človek takole šele prav sprevidi, kaj vse morajo prestati ljudje tam gori na severu. Dan za dnem, noč za nočjo morajo prebiti zunaj, na obupno bledkem mrazu — in ko se mi podvzamemo, da bi čimprej prišli na gorko, se morajo tam gor hrabri vojaki in neustrašene ženske odpravljati ven, na mraz, v spopade s premočnim sovražnikom, ženske pa po ranjence. Nas že takle majhen mraz in takale neznatna burjica spravita iz ravnotežja, — kaj bi šele bilo, če bi nas obiskala burja, kakor jo imajo gori na severu! Pa tam se morajo ljudje povrh bati še za svoje golo življenje! Junaki so res, da jim ni kje najti para!

Na Bregu so snoči odjeknili strelji

Snoči, nekaj minut pred osmo, so na Bregu, prav blizu šentjakobskega mosta in policiji, stražnice odjeknili štirje strelji. Za ta mirni konec našega mirnega nenavaden dogodek, o katerem so se v bližnjih hišah kar kmalu razvile vsakovrstne »binacije« in »ugotovitve«. Stvar je seveda vzela vroke policija, ki je ugotovila, da je strele povzročila »peripetija« mladostne ljubezenske zgodbe.

Trgovski potnik K. O. iz Trnovca in frizerska pomočnica B. M. z Mivke sta se nekaj časa dobro razumela, zadnje čase pa je prišlo med njima do nesoglasij, menda je bilo pri vsej stvari tudi nekaj ljubosumnosti. K. O. se je odločil za dramatično

dejanje, ki bi bilo res skoraj končalo tragično. K sreči pa se je vse skupaj izteklo še kar kolikor toliko zadovoljivo.

K. O. je snoči pričakal ljubljeno svojega srca. Ogovoril jo je, najbrž jo je tudi obsul s kakšnimi očitki. Dekle pa ga ni hotelo poslušati, ampak je steklo pred njim. V jezi je K. O. nato potegnil iz žepa samokres, stekel za njo in med tekom streljal. Štirikrat jo je zadel, peti strel pa mu je obličal v cevi, ker mu je samokres odpovedal. Dekle je steklo v bližnjo trafiko, kamor je takoj prihitel zdravnik, ki ji je nudil prvo pomoč, nato pa so jo odpeljali v bolnišnico. Tam so zdravniki ugotovili, da je bila štirikrat ranjena v roko, rane pa da niso hude. Malo so jo obvezali in jo spustili domov v domačo oskrbo.

»Strelec« policija dozda še ni mogla izslediti, upati pa je, da ga bo še danes do večera, seveda, če se ni bil ta čas že umaknil z ljubljanskega teritorija. Fant naj bo vesel, da si ni nakopal na glavo hujšega gorja in da se je vsa zgodba končala tako, kakor se je. Nekaj pokore si je seveda še zaslužil in jo bo moral tudi opraviti! — Zaradi prisiljene razburjenosti in hipne jeze pa bi si bil lahko pokvaril vse življenje — in povrh še zaradi take malenkosti, kakor je »ženska zgodba«!

V bolnišnici so že zapisali 1050

V ljubljanski bolnišnici s številom, ki označuje višino obiska, dan za dnem napredujejo. Danes so že zapisali številko 1050! Zda je še število obiska od Novega leta naprej vsak dan držalo okrog 100.

Razen B. M., ki jo je bil v roko obstrelil K. O. in ki je odšla domov, ker njene poškodbe niso bile nevarne, so včeraj v bolnišnico sprejeli še tri nove ponesrečene, in sicer:

Posestnika iz Stožic pri Ljubljani, Pavleta Koširja, ki je sekal drva, pa je udaril tako nerodno, da se je s sekuro mahnil po roki;

Godca Jožeta, sina mesarskega pomočnika iz Ljubljane; Jožeta je podrl avtomobil in mu prizadejal poškodbe po životu;

Franceta Uršiča, delavca z Iga. Tega so reševalci prepeljali v ljubljansko bolnišnico nezavestnega. Uršič je bil zraven nekje, kjer so se duhovi tako razvneli, da so roke zgrabile za kole, leže in podobne »trde predmete«. V tem tepežu so ga pretepači tako obdelali, da je obležal nezavestno. Ima precej hude poškodbe.

Na čelu mu je stopil pot, ko je dejal: »Jerry, ali hočeš z menoj noter?« Jerry ga je gledal, kakor da ne sliši. Rocky je prosil dalje:

»Pojdi... Preveč bi bil sam na tej poti... brez teba. Saj ni daleč... Samo teh nekaj korakov...«

Duhovnik je priklonil in sklonil glavo, da bi prikrikl ganjenost, ki ga je zna-govala.

Rocky je šepetal:

»Samo... obljubi mi, da ne boš molil na glas... Moliti... moliti, potihlo, saj bo vseeno zalogo. Strašno mi bi bilo poslušati te...«

Bridko se je nasmehnil za trenutek in čakal, kaj poreče prijatelj.

Jerry je dejal tiho:

»Ne boj se... Ne boš me elisal. Toda molil bom, kakor še nisem za nikogar... In ti?«

Bilo je zadnje vprašanje, ki ga je zastavil Rockyju.

Rocky je na kratko pokimal, potem je zavpil nad stražnika, ki so se bili medtem priklonili bliže:

»Umaknite se!«

Vsi so stopili stran. Vrata smrtne celice so se na široko odprla, Rocky je stopil ekoznje pred mrtuini stol.

Jerry je šel nekaj korakov za njim in obetal. Dvignil je roke, malo za blagoslov, malo za slovo. Zda je videl pred sabo samo drobnega neznanega fantiča,

evojeja ljubega draga Rockyja, tistega, ki ga je pred tako dolgo nesel na ramah iz nevarnosti...

Duhovnik je s težavo zadrževal solze, ki so ga začele dušiti ob teh spominih, ko je videl pred sabo Rockyja, stopajočega na drugi svet...

Zamolklo so odnevali Rockyjevi redki koraki po celici in udarjali na hodnik.

Zda je bil pred stolom in se je obrnil.

Jerry je pogledal v tla in šepetal:

»Zbogom, Rocky... Naj se te Bog usmili...«

Začel je moliti mrtvaški psalm. Iz oči so se mu vile solze in počasi kapale na kamenita tla ter se tam razpuščale v žalostne temne madeže.

Vse je bilo tiho. Dolgo, neskončno dolgo, se je zdelo Jerryju.

Potem so tišino presekali čudni, kovinski glasovi, pridušeni toda zato še neznošnejši.

Tedaj...

S etola je udaril krik, podoben vrišču zadete živali...

Angeli garjevih lic

Roman s slikami

60

Strašen, prediren, obupen krik na pomoč...

Za krikom je bilo slutiti boj človeka, ki se je skušal rešiti smrti, ki ga je oklepala s svojimi žarečimi rokami...

»Ne umreti... Nočem umreti... Neeeee... Usmiljenje... Usmiljenje človeka božji... Saj se kesam! Rešite me!... Reši...«

Krik je zamrl obupano, nenadno, nekaj ga je odevalo.

Spet je bilo vse tiho v celici in na hodniku Samota, mir...

Prad električnim stolom je stal en sam človek, zdaj miren. Bil je Jerry, ki je vedel, da je Rockyja zadnji trenutek obsajala moč od zgoraj, da je zavpil. Jerry je vedel, zakaj je Rocky klical na pomoč...

Sklonil se je k prijatelju, čigar blede lice je bilo omahnilo na prsi in počivalo v globokem miru.

»Hvala ti, Rocky, prijatelj...«

Toda Rocky že ni več elisal teh besedi. Bilo je končano...

Duhovnik je blagoslovil mrtvega pri-

jatelja, potem se je pogreznil v molitev...

Vsi večerni listi so v posebnih izdajah bučno naznaili presenetljivo novico, da je sloviti gangster Rocky Sullivan, nekdanj neustrašeni junak podzemlja, umrl na električnem stolu kot bojazljivec, da je jokal in vpil po usmiljenju.

Teti, katerim je bil za malika, so začeli pljuvati na njegov spomin.

Ko je drugo jutro Jerry prišel med svoje angeli garjevih lic, so se etisnili k njemu kakor k očetu. Nikče ni več omenil Rockyja.

Bili so rešeni — in z njimi rešenih kdove koliko drugih, ki jih je bil Rockyjev zgled potegnil na temno pot zločina...

Jerry pa ni zamudil noben dan, da bi ne bil proti večeru, ko je odhajal od svojih fantov, zavil na pokopališče in se puščeni grobom, na katerega je samo tam dolgo ustavljal pred brezimnim, zadržaj pa zda žalostna ženaka roka položila kak cvet...

KONEC

Roman

Angeli garjevih lic

ki danes preneha izhajati v Slovenskem domu bodele v kratkem videli

Kino Matici

Od tu in tam

Posebno pismo je naslovljeno na svoje politične prijatelje v Bosni in Hercegovini stari predsednik demokratske stranke Ljuba Davidović. V njem razlaga svoje poglede na politično ureditev Bosne in Hercegovine in poudarja, koliko se je nad ljudstvom v teh dveh pokrajinah grešilo pred vojno in tudi v novi domovini. Rahlo omenja, da bi bilo po njegovem treba urediti položaj Bosne in Hercegovine na ta način, da bi se iz teh dveh pokrajin in iz Južne Dalmacije ustvarila ena politična enota, ki bi po njegovem mnenju pomenila idealno rešitev spornega vprašanja, če naj pripadajo Bosna in Hercegovina srbskemu ali hrvatskemu vplivnemu področju. Tako nova enota bi bila vez in most med Srbi in Hrvatji in ne jabolko spora. Toda ta njegova (Davidovičeva) zamisel ni našla ugoden odmev. Prišlo je do drugačne ureditve države, vendar pa bo ostalo dejstvo, da bo v hrvatski upravni enoti velika srbska narodna skupina, v novi srbski upravni enoti (Davidovič) že vnaprej računa s posebno srbsko upravno enoto) pa bo ostala precejšnja hrvaška narodna skupina. Prav ti dve od svojih središč odrezani skupini pa bosta po Davidovičevem mnenju jamstvo, da bodo na obeh straneh spoštovali svoje sonarodnjake. Tako se bodo torej muslimani združili s svojimi sobratmi muslimani v Srbiji v okviru kulturne skupnosti. Korist naroda naj vidi vsi brez razlike vere, imena ali jezika v poštenih ljudskih vladavinah, ki pa more priti samo iz združenih sil našega ljudstva. Na koncu pravi Ljuba Davidović, da si želi samo to, da Bosna in Hercegovina ne bi postali jabolko spora, ko že ni bilo mogoče, da bi postali obe pokrajini jugoslovanska ščica.

Čim so v javnost prišle vesti, da misli vlada v nekaj dneh izdati novi volilni zakon, so se takoj pojavile tudi govorice, da misli vlada v najkrajšem času razpisati tudi volitve v narodno skupščino. Belgradski »Politika« prinaša s tem v zvezi daljši članek, ki ugotavlja, da bi pomenile volitve v Srbiji vse kaj drugega kakor pa v Sloveniji in na Hrvaškem. V Srbiji se postavlja še vprašanje tretje upravne enote, ker se ni urejeno vprašanje Bosne in Hercegovine medtem ko pravi »Politika«, da se slovenska enota smatra kot nekaj, kar se bo hitro avtomatično ostvarilo. Na Hrvaškem gre dr. Maček lahko mirno na volitve, ker predstavlja njegova stranka tako večino, da se o njej lahko govori kot o narodnem gibanju. V Srbiji pa so mnenja glede sporazuma zelo deljena. Volitve bi bile prilika, da bi posamezne politične skupine premerile svoje moči. Toda po mnenju članarja ne bi bilo pametno, če bi se te moči merile ravno ob vprašanju sporazuma, ki je tako važen državni akt. Po drugi strani pa so volitve odvisne tudi od zunanjepolitičnih razmer. V takih okoliščinah si znajo drugi narodi pomagati na ta način, da prevzamejo oblast v državni koncentracijske vlade. Za nas same, pravi članar, nastaja vprašanje, če bi bilo pri nas pametno začeti z novimi političnimi borbami in brez priprave oziroma koncentracije, ki bi odstranila v odnosu vsaj odločila nove politične spopade. V političnih krogih sicer uvidevajo, da bi se pri poskusu koncentracije pokazale velike težave, vendar zaradi tega ne bi smeli sploh opustiti misel nanjo. Članar nato pravi, da bo verjetno zmagovala stališče dr. Mačka, ki je za to, da se volitve v skupščino čimprej razpišejo.

Pojasnilo k svojemu ukazu, da se ustavi list »Hrvatska svijest«, je podala banska oblast v Zagrebu rekoč, da je na bansko oblast prišlo mnogo pisem, v katerih so dopisniki priporočali, naj se zajeze protisrbski izbruhi, ki jih je imenovani listič poln. S tem po nepotrebnem žali srbski narod in poskuša delati razdor med Srbi in Hrvatji. Banska oblast je odredila zaplenbo lista, čim je dobila številko v roka, vendar pa se je izdajatelj prej posrečilo razposlati prejšnjo naklado. V zvezi s tem odlokom banske oblasti naglašajo »Hrvatski dnevniki«, da se tudi na ozemlju izven banovine Hrvatske nahaja več listov, ki žaljivo pišejo o Hrvatih in hrvatskem narodu. Tudi to naj bi oblasti posnemale zgled banovine Hrvatske in naj bi prepovedale in zatirale vse liste, ki zastrupljajo ozračje in skušajo povzročiti razdor. Zlasti bi bilo treba prijeti tiste, ki odrekajo Hrvatom njihovo narodnost, ker je to za Hrvate največja žalitev.

Pravoslavne božične praznike je predsednik vlade Dragiša Cvetković prebil v Nišu in se udeležil med drugim tudi prireditve, na kateri je bilo z njegovo podporo oblekenih 150 revnih otrok. Na drugi dan božiča pa je obiskal v niškem sanatoriju starega predsednika radikalnega glavnega odbora Aco Stanovjevića in se z njim pol ure razgovarjal. Naslednjega dne pa se je predsednik vlade vrnil v Belgrad. Notranji minister Mihaljević, ki je bil za božič v Sloveniji, je imel dve konferenci z banom dr. Subašičem in sicer prvo spota v Slovenijo, in drugo potem, ko se je spet vračal v Belgrad. Pri drugi konferenci so bili poleg ministra Mihaljevića in bana dr. Subašiča navzoči tudi armadni general Nedeljković, pribočnik kneza Pavla general Ristić in upravnik dvora general Leko. Preden pa je odpotoval v Belgrad, je notranji minister Mihaljević ponovno obiskal bana dr. Subašiča.

Vas, v kateri ljudje umirajo in žive brez cerkvenega blagoslova, so Bašče blizu Brčkega v Posavini. Vasica ima le 21 hiš in okrog 160 prebivalcev. Vasica je spadala svoj čas pod župnijo v Mlicah, toda pred 10 leti jo je cerkvena oblast dodelila župniji Poljaki zaradi tega, ker je cerkev te župnije bližja. Toda prebivalci so se odločili uprli in odločno odklonili, da bi priznali novo preureditev. Spor je prišel do take ostrine, da je cerkev nazadnje izrekla »interdikto« in odrekla prebivalcem Bašče vse tolažbe, ki jih sicer svojim vernikom daje. Toda Baščani so od sile trmoglavi in nočejo odnehati od svojega stališča. Na noben način nočejo priznati cerkvene odločitve, čeprav sami pravijo, da je bila odločitev primerna, vendar pa toliko drže na tradicijo, da hočejo hoditi k cerkvenim opravilom tudi naprej v tisto cerkev, kamor so hodili njihovi predniki. Tako že 10 let žive brez Cerkev, nimajo krščenih otrok, ljudje umirajo brez zadnjih tolažb in domači jih pokopujejo brez prisotnosti duhovnikov. Kljub temu pa so pred leti nagnali iz vasi pravoslavne menihi, ki so jih prišli nagovarjati, naj se odpovedo svoji veri in prestopijo v pravoslavlje. Odločno pravijo, da vere ne bodo zapustili, odnehati pa tudi ne bodo od svoje zahteve, da bodo pripadali v staro župnijo Mlice. Tako je težko soditi o tem, kdaj bo preklicano nad njimi izrečeno prokletstvo, po drugi strani pa se Hrvatje tudi boje, da ne bi Baščani nazadnje le zapadli pod kak tuji vpliv.

Staro granato je našel tramvajski uslužbenec v Sarajevu Alija Mezbur. Prinesel jo je domov in začel v njej brskati, da bi videl, kaj vsebuje. Zraven je tedaj sedela njegova žena. Nenadoma pa je granata eksplodirala in oba nesrečnika skoraj raznesla. V brezupnem stanju so ju prepeljali v bolnišnico.

Razne zgodbe iz sodne dvorane

Ekekcije v lanskem letu - Kazenski senati - Preobloženost sodnega uradništva

Ljubljana, 11. jan.

Sodišča so sedaj zaposlena s sestavljanjem poslovnih statistik in pregledov o vseh sodnih poslih, pravih, rubežnih, kazenskih zadevah in o vseh drugih poslih. Na izvršnem oddelku okrajnega sodišča sestavljajo podrobno statistiko o vseh ekekcijah na premočnine in nepremičnine. Ze splošen pregled kaže na videz, da so mobilijarne ekekcije lani močno padle napram lanskem letu. To le na videz! Okrajno sodišče je vodilo tudi rubežni za OUZD, ki jih je predlagal proti delodajalcem, ker so bili v zastankih glede prispevkov za bolniško zavarovanje delavcev. Letno je bilo takih rubežni nad 3000 in celo še več. Pred pol letom pa je OUZD prenesel ekekcijske posle na mestno poglavarstvo, ki sedaj kot politična oblast I. stopnje vodi in izvaja rubežni pri posameznih obrtnikih in drugih delodajalcih v okolišju mesta občine ljubljanske. Sedaj imajo ekekcijaki organi mestne občine pravo mnogo posla, razbremenjen pa je bil izvršni oddelk na okrajnem sodišču.

Sodniki V. kazenskega oddelka na okrožnem sodišču so ostali isti, ko lani. So 3 mali senati. Senatu a), ki sodi zločince iz Ljubljane po črkah A do J in P — nadalje zločince iz sodnih okrajev Litija, Logatec, Lož, Skofja Loka in Trzin, predseduje s. o. s. dr. Julij Fellah, namestnika gg. Ivan Kralj in Ivan Brelih, sodnika: Ivan Brelih in Rajko Lederhas, namestnika: Ivan Kralj in dr. Leon Pompe. Senatu b), ki sodi zločince iz Ljubljane po črkah K do O in zločince iz sodnih okrajev Kranj, Kranjska gora in Radovljica, predseduje s. o. s. Ivan Brelih, namestnika: Ivan Kralj in dr. Julij Fellah, sodnika: dr. Julij Fellah in Rajko Lederhas, namestnika: Ivan Kralj in dr. Leon Pompe. Senatu c), ki sodi zločince iz Ljubljane po črkah R do Z in zločince iz sodnih okrajev Brdo, Cerkljica, Kamnik in Vrhnika, predseduje s. o. s. Rajko Lederhas, namestnika: Ivan Kralj in Ivan Brelih, sodnika: Ivan Brelih in dr. Julij Fellah, namestnika: Ivan Kralj in dr. L. Pompe.

Murska Sobot

Nova osnovna šola v Cankovi. Farani Cankove so postavili novo šolsko poslopje, ki je bilo pred kratkim komisijsko pregledano in odobreno. Gradbeno dela je prevzel stavebnik g. Sraka iz Sobotice in so stala preko 600.000 din. V staro malo poslopje osnovne šole v Cankovi je v otroški dobi hodil tudi zaslužni prekmurski borec duhovni in banski svetnik g. Klekl. Novo poslopje je prostorno in lepo zgrajeno in ima šest učilnic. Za Cankovo pa je to nova pridobitev, ki je še prav posebnega pomena za obmejni kraj. Trdno smo prepričani, da se bodo v šoli vzgajali trdni, zavedni Slovenci in zvesti Jugoslovani, za kar jamči tudi šolski upravitelj, ki ima tudi precejšnje zasluge za postavitev nove šole.

Mura je zmrznila. Mura je tako močno zamrznila, da ljudje ne potrebujejo mostov in brodov za prehod čez Muro, temveč hodijo in vozijo čez Muro kar po ledu. Pred 10 leti, ko je bila podobna zima, je bila Mura prav tako zamrznila. Lov za tihotapcem. Tihotapstvo je prav dobičkanosno posel, seveda le toliko časa, dokler to ne prepreči roka pravice. Tako se je zgodilo v vasi Trnaji, da so orožniki preiskali neko hišo, katero so oimeli na sumu, da se člani družine bavijo s tihotapstvom. Eden je še pravčasno odnesel pete, drugi tihotapec pa se je spustil v beg. Orožniki za njim in so vplili: ne beži, stoj! On se je obrnil nazaj in zavpil orožnikom: Vi stojte, ker vas nihče ne podči! Kljub temu pa je najbrž le moral počakati orožnike.

Železniški upokojemcem

Zaradi revizije članstva bolniškega fonda vabimo vse železniške upokojemce, člane bolniškega fonda za državno prometno osebje, staleža ljubljanske glavni kolodvor, naj se zanesljivo zglašijo v računski pisarni postaje ljubljanske glavni kolodvor. S seboj je prinesli članski list bolniškega fonda. Za otroke, stare nad 18 let, ki se šolajo, je prinesli potrdilo šole o članstvu v bolniški legitimaciji. V negativnih primerih bomo črtali vse neopravičene rodbinske člane iz članstva bolniškega fonda.

Zaradi vola so se v hlevu udarili

St. Jurij pri Grosupljem, 9. jan.

Oni teden se je mudil posestnik Ponikvar iz Železnice po opravkih v St. Juriju. Zvedel je, da ima trgovce Goršič konja naprodaj. Šel je k njemu, ker je nameraval kupiti konja, sam pa bi prodal vola. Beseda je dala besedo in ko je bil zraven še znani »mešetar« Remec, sta kupijo ali prav za prav zamenjavo kmalu sklenila. Seveda pa je pod pogojem, da je žival zdrava. Goršičev hlapec je šel isto noč peljal na Železnico konja in pripeljal živinčo. Drugi dan, ko je Ponikvar vstal in šel v hlev, je sprevidel, kako zelo se je opeharil. Dal je dvatisoč petsto dinarjev vrednega vola za konja, ki so ga cenili komaj na jurja in je zadnje čase nekoliko hiral. Res je, da je dobil še pet metuljev povrh, a navzile temu je bilo še ob celih deset šemačev, kot se je sam izrazil.

Ponikvar je poklical živinodravnik, ki pa ni na konju ugotovil posebne bolezni, le da je bil prelahko krmiljen in tudi po njegovem mnenju ni bil vreden več kakor jurja. Zato je Ponikvar sklenil peljati žival nazaj ter hotel razveljaviti kupnjo. Goršič namreč nikakor ni bil za pripravljen, zlasti še ne, ker je vola že prodal z lepim dobičkom posestniku Gorsetu na Pece malo poprej, preden je Ponikvar prišel k njemu. Nato sta prišla v St. Jurij še Ponikvarjeva žena in sin. Goršič pa je bil nezoprosen. Vola ni in ni hotel dati nazaj. Žena in sin sta zato pregovorila »mešetarja« Remca, da je potegnil zdaj na njuno stran. Tako se je podalo pet oseb na Pece, da bi prisilili Gorseta k razveljavitvi pogodbe, ki jo je sklenil z Goršičem. In da bi jim dal vola. Gorše je bil prav takor grča kakor Goršič in se je temu upiral. Pred hlevom se je vnel prepri med obema strankama. Obe sta bili dovolj močni. Remec se je spomnil, da ima neke doma žago, s katero bi mogel prežagati verige, kajti vol je bil pri jaslilih tako priklenjen, da ga ni bilo mož zlepa odstraniti. Trojne močne verige, spete s ključavnici, so mu žulile vrat. Poslal je ponjo in v četrt ure se je vnela v hlevu pravcata bitka. Tepli so se na

Tiskovni senat. Za razprave zaradi zločinov in prestopkov, kaznivih po zakonu o tisku, je določen tričlanski senat, ki mu predseduje s. o. s. Ivan Brelih, namestnik s. o. s. Rajko Lederhas, člana senata sta: Rajko Lederhas in dr. Julij Fellah, namestnika Ivan Kralj in dr. Leon Pompe.

Velikemu senatu (senatu petorice) predseduje s. o. s. Ivan Kralj, namestnika: Ivan Brelih in Rajko Lederhas. Člani senata: Ivan Brelih, Rajko Lederhas, dr. Julij Fellah in dr. Leon Pompe, namestniki: Zigon Alojzij, Orožen Fran in dr. Šenk Josip.

Pravosodni minister dr. Lazar Markovič je včeraj dopoldne posetil apelacijsko sodišče. Predsednik apelacije dr. Vladimir Golja je g. ministra vodil k posameznim oddelkom na okrožnem in okrajnem sodišču. G. minister je kratek čas prisostvoval v dvorani št. 79 tudi neki kazenski razpravi, ki jo je vodil kot predsednik senata s. o. s. g. Rajko Lederhas. G. minister se je zvečer odpeljal v Belgrad.

Vedno je zelo pereče in skeleče vprašanje razbremenitve s posli silno preobloženega sodnega uradništva. Sistem štedenje je res aa mestu tam, kjer to zahtevajo razmere, toda praktično dostikrat ne pokaže pozitivnih in koristnih uspehov. Po mnogih sodiščih in na sodnih oddelkih morajo dostikrat opravljati uradne posle služitelji, ki bi jih morali po predpisih in logiki izvrševati in voditi sodni uradniki. Na ljubljanskem izvršnem oddelku je osebje resnično obremenjeno s sodniki vréd do skrajnosti. Kam dovede praksa štednje? Tu ni na mestu, da bi razpravljali na dolgo in široko. Včerašnja razprava pred malim kazenskim senatom je najbrž nekoliko posvetila v preobremenjenost sodnega osebja. Bil je navaden služitelj, marljiv, agilen in zmožen. Rubil je okrog, delati pa je moral še posle, ki bi jih moral vršiti sodni uradnik. In revež je zašel na stranpota tako, da si je prilastil večjo vsoto zaupanega mu denarja. Izrečena je bila nad njim sodba 7 mesecev zapora.

Športne vesti

O nastopu naših drsalcev v Zagrebu pišejo vsi zagrebški časopisi kar najbolj laskavo. Zagrebčani so navdušeni nad sporedom, ki ga je v terek zvečer pokazala naša prvakinja Silva Palme s svojim Gotovčevim »Kolom« in »Kresnico«, dalje naš državni seniorski prvak Emanuel Thuma, juniorski prvak za l. 1938 Jože Biber in juniorski prvak za l. 1939 Betteto.

Budimpeštansko hokejsko moštvo BKE v Ljubljani. Slovenski šport je danes popolnoma v znaku zimskega športa. Vse druge stvari so danes nezanimive. Prav ta teden smo brali že toliko razpisov za najrazličnejša zimsko-sportna prvenstva, da človek komaj pravilno sledi vsem tem sporedom. Brez dvoma bo ena najzanimivejših letošnjih zimsko-sportnih prireditev jutrišnje gostovanje madžarskega hokejskega moštva BKE. Z istim klubom bo naša Ilirija igrala za pravoslavni božič v Belgradu. Moštvo Madžarov je pokazalo v Belgradu vse odlike sijajnega hokejskega moštva in je Ilirijo obkral premagalo (3:1, 8:1). Iz Belgrada so Madžari šli gostovat v Milan in na povratku bodo jutri zvečer zaigrali v Ljubljani. Ljubljanci bodo imeli torej priliko, da vidijo jutri zvečer na ilirijanskem igrišču pod Cekinovim gradom eno najboljših evropskih hokejskih moštev. Madžari so znani odlični hokejski igralci. Že dve letošnji zmagi budimpeštanske reprezentance na mednarodnem hokejskem turnirju na Dunaju, kjer so Madžari premagali Dunajčane in Pražane, dokazujejo izredno visoko stopnjo madžarskega hokeja. Na tem turnirju je Madžare zastopal prav kompletni BKE.

Tudi naša Ilirija je v letošnjem letu odlično napredovala. Izkušnje, ki so jih naši igralci dobili na lanskem svetovnem prvenstvu v Švici, so s pridom uporabili in so ves čas pridno trenirali. Jutrišnje srečanje med našo Ilirijo in gosti iz Budimpešte bo torej ena najzanimivejših zimsko-sportnih prireditev in ne dvomimo, da bodo ljubljanci z veseljem pobiheli pod Cekinov grad ter si ogledali to zanimivo tekmo. Tekma se začne ob 20. uri.

III. izlet gorenskih smučarjev v Trzin. Izleti gorenskih smučarjev v zadnjih dveh letih so združili naše najboljše zimske športnike. Letos bo ta izlet še prav posebno zanimiv, ker obhaja prireditelj 10letnico svojega obstoja. Program je naslednji:

1. Državno prvenstvo v alpski kombinaciji.
 2. Podvezino prvenstvo v klasični in alpski kombinaciji seniorjev.
 3. Podvezino prvenstvo v alpski kombinaciji za dame.
 4. Vsa mladinska prvenstva podvezve.
- Sobota, dne 27. januarja 1940: ob 9 zrebanje nastopnih števil za vsa tekmovalna ter eventualni zdravniški pregled; ob 9.45 slavnostna otvoritev III. izleta gorenskih smučarjev; ob 10 nastop tekmovalcev za tek na 18 km; ob 14 nastop tekmovalcev za smuk, dame in gospodje; ob 19 baklada po mestu in pozdrav gostov, tekmovalcev in meščanov pred mestnim domom;
- Nedelja, dne 28. januarja 1940: ob 8 poklonitev Strojiskim žrtvam in položitev venca na spomenik; ob 8.30 sprejem gostov na postaji; ob 9.30 nastop juniorjev in mladine za teke na 5 in 3 km; ob 9.30 slalom za juniorje in mladino; ob 10 pozdrav zastopnikov v mestnem domu; ob 11 nastop tekmovalcev za slalom gospodov; ob 11.30 nastop tekmovalcev za slalom; ob 14 otvoritev in blagoslovlitev nove zgrajene smuške skakalnice; ob 14.15 skakalne tekme seniorjev, juniorjev in mladine;

Ali je resnično pravilo, da je narod večer? Kakšna je bodočnost slovenskega roda? Kako se pripravljamo nanjo? Potegnimo črto pod preteklost, seštejmo in videli bomo, kaj nas čaka. O tem bo predaval ob ekloptičnih slikah pod naslovom »Naroda rast — zdravje družine«, dr. Ivo Pirc v petek, 12. t. m. ob 20 na prosvetnem večeru v frančiškanski dvorani. Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi in v trgovini Stiličij.

vse pretege. Posledica je bila, da je obležal Goršič, ki je tudi sam prišel braniti in prepovedat Gorsetu, da naj se jim ne vda, v mlaki krvi in se onesvestil.

Žaga je bila pač za železo, ne pa za nežno bitje kot je človek. Zato ni čuda, da se Goršič ni mogel več pobrati s tal. Sosedje so prihiteli na pomoč in odšli hitro po zdravnika, ki je ugotovil, da je Goršičovo stanje kaj kritično.

Komu bo končno prisojen vol in komu konj, bo odločilo sodišče.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	barometer	sko stanje	temperatura v °C	relativna vlažnost	Uhlajenost	Veter (smer, jakost)	Pada-vine
Ljubljana	780.0	-5.4	-11.0	70	10	NE ₁	—
Maribor	781.3	-6.4	-15.0	90	10	WNW ₁	—
Zagreb	776.8	-6.0	-8.0	80	10	NE ₂	—
Belgrad	778.0	-12.0	-13.0	60	10	NE ₁	—
Sarajevo	773.0	-7.0	-10.0	70	10	N ₁	—
Viš	763.4	2.0	-3.0	90	10	E ₁	—
Spilj	762.8	2.0	0.0	50	10	NE ₂	—
Kumbar	761.4	4.0	6.0	50	10	NE ₁	—
Rab	765.2	1.0	-4.0	50	10	NE ₁	—
Jugoslovnik	762.2	3.0	2.0	50	10	NE ₂	—

Vremenska napoved: Stanovitno, deloma jasno in precej mrzlo vreme. Najnižja toplota zraka na letališču — 12.5° C

Koledar

Danes, četrtek, 11. januarja: Higin, Pavlin. Petek, 12. januarja: Alfred, Ernest.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20, in mr. R. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Za dražbo krzna, ki bo v Ljubljani na velesesemu, dne 22. t. m., je močno zanimanje tudi v inozemstvu in je pričakovati dovolj kupcev. Pošiljke krzna prihajajo iz vseh predelev države, mnogo slovenskih lovcev pa oddaja svojo letošnji plemeniti pridelek kar osebno v pisarni na velesesemu. Vse blago bodo strokovnjaki pregledali in prebrali. Kdor ima še krzno doma, naj ga nemudoma pošlje na naslov »Divja koža«, Ljubljana — Velesesem.

Mrakovo gledališče uprizaro danes zvečer ob 20 v frančiškanski dvorani Mrakovo tragedijo »Stari Rimljan«. Tragedijo, ki je pri krstni predstavi odlično uspeša, prikazuje v petih, skrajno razgibanih slikah, tragičen razpad ljubljanske meščanske rodbine. Poleg avtorja, ki nastopi v naslovni vlogi, nastopijo še Birsova, Nareški, Dolinar, Jevšnik in Kovač. Prikrbite si vstopnice v predprodaji, ki je danes od 10 do 13 in od 15 do 18 pri blagajni frančiškanske dvorane. Zvečer pa eno uro pred predstavo.

Operni pevec Anton Dermota je pevec z izredno lepim glasom in vzorni interpret Mozartovih tenorskih vlog, tako, da ga lahko imenujemo vzornega Mozartovega pevca. Tako so pisali o njem nemški kritiki, ki je sodeloval v Mozartovih operah v Solnogradu. Prav tako pa je dober tudi v drugih vlogah in samo ob sebi umevno na koncertnem odru. V domovini bo zopet nastopil na samostojnem koncertu v ponedeljek, dne 15. januarja v veliki Filharmonični dvorani. Na klavirju ga bo spremljala njegova soproga ga. Hilda Dermota. Natančni spored bomo priobčili jutri. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matic.

Z Zaloške ceste prihajajo pritožbe zaradi redko osnaženega hodnika pri stari remizi, češ, da je zato tam brozga do kolen. Seveda pa tudi za ta hodnik velja predpis, da ga mora osnažiti lastnik oziroma najemnik hiše in posestva, torej v tem primeru vojaška uprava, ki ima v stari remizi svoje skladišče. Mestno cestno nadzorstvo je zato ukrenilo vse potrebno pri vojaški upravi, da pritožbe ne bodo več potrebne.

Ljubljansko gledališče

Drama. Začetek ob 20.

Četrtek, 11. jan.: »George Dandin«. Red C. Petek, 12. januarja: Zaprt (generalka). Sobota, 13. jan.: »Professor Klepek«. Krstnu predstava. Premierski abonma. Nedelja, 14. jan. ob 15: Kozarec vode. Izven. Znižane cene 20 din navzdol.

Ob 20: Kupčija s smrtjo. Izven. Znižane cene 20 din navzdol.

Opera. Začetek ob 20.

Četrtek, 11. jan.: »Werther«. Red Četrtek. Gostuje Josip Gostič. Petek, 12. jan.: Zaprt.

Sobota, 13. jan.: »Traviata«. Izven. Gostovanje Zlate Gjungenac in Ant. Dermote. Nedelja, 14. jan. ob 15: Pri belem konjčku. Izven. Znižane cene. Ob 20: Fraequita. Izven. Gostuje Zlata Gjungenac.

Josip Gostič bo dravi spet gostoval v naslovni partiji Massenetove opere »Werther«, lirčne opere visokih in čustvenih vzponov in prekrasnih emlodij. Dejanje je povzeto po istoimenskem Goethejevem mladostnem romanu, ki je našel v genialnem francoskem skladatelju svojega najprimernejšega glasbenega ilustratorja. Partijo Lote poje Kogejeva, v ostalih vlogah: Ribičeva, Dolničar, Zupan, Perko in Sladoljev, Dirigira Nefat, režija je Zupanova.

V soboto zvečer bosta v naši operi gostovala v Verdijevi »Traviati« dva naše odlična umetnika, ga. Zlata Gjungenac, članica beograjske opere, in Anton Dermota, član dunajske Državne opere. Anton Dermota si je v svojih nastopih v inozemstvu priboril najvišja priznanja in evropski sloves. V njem imamo Slovenci lirčnega tenorista, ki z uspehom nastopa ne samo na Dunaju, temveč tudi po drugih nemških glasbenih središčih, zlasti v Solnogradu. Visoko cenjen je obanem tudi kot koncertni pevec. Tenoreka partija Alfreda v »Traviati« mu bo omogočila, da nam pokaže vse svoje bogate pevске in igralske odlike, zlasti neveljivo in decentno interpretacijo. Predstava bo izven abonmana. Občinstvu priporočamo, da si vstopnice za ta redek umetniški užitek nabavi že v predprodaji pri dnevni blagajni v operi.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 11. jan., ob 20: »Zaroka na Jadranu«. Red C. Petek, 12. jan.: Zaprt. (Gostovanje v Celju.)

Shakespearejev »Othello« v Mariborskem gledališču. Shakespearejeva petdejan. zalogra »Othello« je ena največkratnejših umetnin vse svetovne dramske literature. Je to tragedija zakonske ljubosumnosti, enotna in najdramatičnejša zalogra, ki se v stopnjevanju napetem dejanju razvija iz treh značajev: ljubosumnega zamorca Othella, njegove ljubice žene Desdemone in zahrbtnega intriga Jaga.

Celjsko gledališče. Petek, 12. jan., ob 20: »Via Mala«. Gostovanje mariborskega gledališča.

»Visoka« izobrazba sovjetskih voditeljev

Niso bile važne šole in vojaška sposobnost, pač pa slepa pokorščina in krvoločnost

Znani italijanski častnik Giovanni Ansaldo, ki pelja za zupnika zunanjega ministra grofa Ciana, je na podlagi dosedanjih sovjetskih neuspehov na Finskem zapisal naslednji značilni stavek: »Res je, da pomeni boljševiška Rusija nevarnost za zahodno evropsko civilizacijo, ni pa to nobena sila.«

Vojaški strokovnjaki vseh evropskih držav so se v zadnjem času nemalo bavili z vprašanjem sposobnosti, oziroma nesposobnosti sovjetske vojske. Kako je to mogoče, da je mogel mali finski narod zatemniti elavo toliko oboževane sovjetske vojske, dva milijona rednih čet in skoro devet milijonov vojaško izurjenih rezerv, na tisoče tankov in letal? Stevilke, ki so jih objavili v zadnjih letih vojaški strokovnjaki o rdeči vojski, so zares visoke. Vrednost te vojske pa je zbledela sprico raznih dejstev, ne najmanj zaradi Stalinove jeze, ki se je toliko razdivjala in počutila posebno v letih 1937-38. Veliko večino tedaj najposobnejših vojaških poveljnikov je zasedla Stalinova metla. Znano je, da je od poletja 1937 nad 80 odstotkov generalov in nad polovico ostalih višjih vojaških poveljnikov bilo pregnanih ali pa postreljenih. Maršali Vorosilov, Blücher, Budjeni in Dibenko so sicer vodili orodje Stalinovo, niso pa to nobeni dobri vojaški poveljniki.

Maršal Vorosilov — ključavničar

Vojni komisar in poveljnik vse rdeče vojske maršal Vorosilov je po poklicu ključavničar. Dovolj je bil dvorazredno ljudsko šolo. Tedaj, ko je izbruhnila svetovna vojna, je bil dodeljen neki tovarni orožja in se mu je na ta način posrečilo, izogniti se fronti. Leta 1918 je z nekaterimi svojimi vrstniki pred avstrijsko vojsko zbežal v Caric, kjer se je odlikoval kot boljševiški diktator in je bil pozneje imenovan za komisarja notranjih zadev v Ukrajini. Naslednje leto je predeležoval revolucionarnemu evetu pri Budjenijevi konjenici in se je udeležil vojne proti Poljski, kjer so bile sovjetske čete premagane. Leta 1925 je postal ljudski komisar za državno obrambo. Pri Stalinu je užival čedalje več zaupanja. Postal je hitro maršal in vrhovni poveljnik vse rdeče vojske.

Blücher — poznavalec Vzhoda — tudi ključavničar

Maršal Blücher, čigar ime je bilo prej Vasilij Konstantinovič Gurov je bil tudi ključavničar. Leta 1910 je bil zaradi hujškanja k stavki obsojen na dve leti in osem mesecev ječe. V svetovni vojni je služil kot navadni prostak. Na bojišču je bil ranjen in se je od tedaj dalje udeleževal pri vojaški industriji in sicer spet kot ključavničar. Komunistični stranki pripada od leta 1916. Po marčni revoluciji leta 1917 je stopil spet v vojsko in bil v kratkem izvoljen v tako imenovani »polkovniški odbor«. Pozneje je poveljnik vseh čet v Čeljabinsku. Leta 1921 je postal Blücher predsednik vojnega sveta republik ruskega Daljnega vzhoda, leta 1924 vojaški svetovalec pod imenom Galen pri kitajski vladi v Kantonu, kjer je organiziral rdečo armado Kuomintang. Pozneje je bil svetovalec maršala Čangkajska in je vodil vse njegove operacije. Toda maršal Čangkajski je kmalu spoznal resnične namere svojega sovjetskega svetovalca, naka je bil Galen, sedanjí maršal Blücher, prisiljen na skrivaj in preoblečen pobegniti nazaj v Sovjetsko Rusijo. Tu je kmalu zasedel spet eno najvišjih vojaških mest, najprej kot pomočnik poveljnika ukrajinskega vojaškega okrožja. Ko so se razmere na Daljnem vzhodu med Rusijo in Japonijo poslabšale, je dobil Blücher nalogo, sestaviti tu močno sovjetsko vojsko. Blücher je v najvišji meri užival Stalinovo zaupanje. V vojaških krogih so ga vedno smatrali za strogega in resnega vojak.

Budjeni — mož anekdot

Maršal Budjeni, poveljnik Moskve, mož na enem najvažnejših vojaških mest. Prej je bil nižji častnik pri nekem konjeniškem polku. Njegovi tekmeči se vedno zatirajo, da mu še danes bolj pristoji čin feldwebela kot pa maršala. Celo boljševiki se boje, da so mu morda pustili priti previško. Budjeni zatrjuje, da je možno s konjeniškim napadi prehiteti oddelke tankov in preskočiti bojišča ovire. Sovjetski krogi si pripovedujejo o njem različne anekdote.

Fedko — mizar

Skoro enako pot ima za seboj vrhovni poveljnik kijevskega vojnega okrožja, Fedko, ki je po poklicu mizar. Leta 1916 je bil poklican k vojakom kot mladinci. Hujših bojev se na fronti ni

nikdar udeleževal. Ko se je končala svetovna vojna, je prišel od vojakov in postal poljedelski delavec in postal boljševik Naravnost od pluga je bil takorekoč izvoljen od severnokavkškega sovjeta za poveljnika drugega armadnega zbora v državljanski vojni, v kateri se je odlikoval po svoji hrabrosti in bil štirikrat odlikovan z redom rdeče zastave. Pozneje je bil dodajen kot okrožni poveljnik Blücherjeve rdeče vojske na Daljnem Vzhodu. Nič manj kot po svoji hrabrosti pa se je odlikoval tudi po svoji krutosti, s katero je nastopal proti kmetom in uganjal nad njimi krvava grozodejstva. Za teorijo vojaških ved ni nikdar kazal prav preveč zanimanja.

Dibenko — zaradi grozodejstev postal minister

Nadaljna pomembna vojaška osebnost je nekdanji mornar Dibenko. Končal je trirazredno ljudsko šolo in je vstopil leta 1912 kot mornar v vojno mornarico. Leta 1917 se je postavil na čelo upornih mornarjev in je moril in ropal, za vse to pa je bil po zmagi boljševizma nagrajen s tem, da je postal mornariški minister. Po krvavi osvojitvi Krima je postal poglavar Krimske republike. Dibenko ima trojno odlikovanje reda rdeče zastave.

Zdi se, da v Sovjetski Rusiji splošno prevladuje mnenje, da šolska modrost in primerna vojaška vzgoja ni neobhodna potrebna poveljnikom ruske vojske, vsaj ne kaj takšnega, kar bi bilo odločilnega pomena. Glavno je, da človek popolnoma vdan oboževanemu »carju« svetovnega proletariata, Stalina.

Luč, ki njene svetlobe vselej ne vidiš

Vendar pa lahko služi kot signalna luč in so se tovrstni prvi poskusi dobro obnesli

Kakor poročajo, holandske oblasti, sedaj preskušajo iznajdbo holandskega rezervnega kapitana Bikkerja, ki da je iznašel luč, ki je človek ne opazi, razen če stoji točno v smeri svetlobnega žarka in ki ne daje nobenega svetlobnega odseva. V holandskem vojnem pristanišču Helder so namestili te luči kot signalne luči ter so se dobro obnesle. Poskusili so tudi, kako se te vrste luči obnese pri zatemnitvi mest, kar je zelo važno. Mesto Hilversum so zatemnili, in letala, ki so letela nad mestom, niso opazila nobene luči. Te vrste razsvetljave se je torej popolnoma obnesla. Se preden so delale vojaške oblasti poskuse, je mestna občina dala namestiti na nekaterih bolj vidnih mestih take svetilke, ki omogočajo promet v primeru, da je mesto zatemnjeno, ali pa da bi sovražnik pri raznežnem napadu uničil električno centralo, na katero te luči da niso vezane.

Običajna avtomobilska luč je vidna na veliko daljavo in daje močan odsev. Svetlobni žarek Bikkerjeve luči pa se popolnoma zgubi in predmet, ki ga taka luč razsvetli, ne daje nobenega odseva. Luč je možno opaziti šele v višini kakih sedemdesetih metrov. Letalo pa ponoči ne more leteti brez nevarnosti manj kakor sto metrov visoko. Tako torej letalo ne more opaziti avtomobila. Luč daje dovolj svet-

Nemški vojak z rokami previdno odkopava sovražno mino

Niž bolj izšolani niso tudi ostali člani sovjetskega častniškega zbora. Velika večina višjih častnikov nima niti srednje izobrazbe. Celo med štabnimi častniki so takšni, ki ne znajo niti brati niti pisati. Najpotrebnejša vojaška znanja se ti pridobijo v kratkotrajnih tečajih. Če si kdo v njih kaj zapomni, je prav, če ne, pa tudi.

Najhujši udarec za pomen in vrednost sovjetske vojske pa je bila uvedba »političnih komisar-

Oddelček kanadske vojske, ki je zdaj prispela preko Anglije na zahodno bojišče

Angleški Stalin

Londonški časopisi pišejo o čudnem naključju imena, ki ga nosi nek vojak angleške armade, doma iz Lincolnshira. Je čistokrven Anglež, ime pa zelo nerodno, namreč Jožef Stalin, ki je vse prej, kakor pa priljubljeno. Ta neuradni, »privatni« Stalin, na vso dušo zatrjuje, da je do zadnje kaplje krvi Anglež, in njegovi tovariši so se počasi tudi že navadili na njegovo ime.

Ko je pred kratkim dobil prvo nagrado pri nekem tekmovanju, mu je predsednik komisije rekel: Dobro si se odrezal in vse je lepo. Toda povej mi, kako se prav za prav piše.

Jožefu Stalinu je bilo nerodno, toda pomagati si ni mogel. Sklenil je, da si bo izbral drugo, bolj pripravno in manj »zvaneče« ime.

Kaj se vojakom na zahodnem bojišču najbolj dopade

Francoske časopise je najbolj zanimalo, kaj si vojaki na fronti, če smemo tako reči, najbolj želijo. Zato so jih vprašali in iz odgovorov je bilo razvidno, da si francoski vojak želi najbolj kart, da bi si preganjal dolgečas in pozabil na vojno, o kateri več bere kakor jo pa sam skuša. Igra bridge je najbolj v navadi med častniki. Vojaki pa imajo najraje piket, »lusting« in »šnops«. Želijo si tudi »god« be kot n. pr. na harmoniko, kitaro in podobno. Radi igrajo tudi šah, ki pa mora biti tako majhen, da ga lahko zbašajo v žep in nosijo seboj. Najraje pa bi menda imeli nazaj lepe stare zlate čase, ko je opravljal vsak svoj posol in mu ni bilo treba misliti, kako si bo preganjal dolgečas.

Radio

Program radio Ljubljana

Cet-tek, 11. jan.: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12.30 Slovenska orkestralna glasba (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 12.30 Napovedi — 13.02 Harmonična igra Edv. Kovač — 14. Poročila — 15. Pester spred. Radj. orkestra — 18.40 Slovenska glasba za Slovence (dr. B. Kolarič) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20. Reprodukcijski koncert: simf. glasbe — 21.15 Samospevi ge. Z. Levčnikove, pri klavirju pro. P. Slvie — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki Rad. orkestra. Petek, 12. jan.: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11. Šolska ura: Kramljanje z mladino (M. Zor) — 12. Slovenska pesem in glasba (plošče) — 12.30 Opoldanski koncert Radj. orkestra — 14. Poročila — 18. Zenska ura: Gospodinsko gospodarstvo (V. Peršuh) — 18.20 Valčki (plošče) — 18.40 Francoska (dr. St. Lehen) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 O programu »kaj skupine SPD (K. Tarter) — 20. Klavirski koncert ge. Jadvige Strkelj-Požencelove — 20.45 Koncert Ra. j. orkestra — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Za tiste Pete, ki so rade vrte (plošče).

Oporoka filmskega zvezdnika

Nekdaj glavni filmski igralec Douglas Fairbanks, ki je umrl meseca decembra lanskega leta, je zapustil premoženje, vredno kakor dva milijona dolarjev. V oporoki je zapustil delež, ki pa ne sme presegati milijona dolarjev, svoji tretji in zadnji ženi Ashley. Tridesetino tega kar ostane, okrog pol milijona dolarjev dobi njegov sin Douglas Fairbanks. Dvajsetino, ki ne sme presegati 100.000 dolarjev, dobi njegov brat Robert in okrog 50.000 dolarjev pa Norris Wilcox, ki sicer ni bil njegov brat, pa ga je za takega priznal. V oporoki pa ni nobenega govora o njegovi bivši ženi Mary Pickfordovi, s katero se je poročil pred dvajsetimi leti.

A. G. Barrili

DVE BEATRICI

»Da; etoril bom tako,« je odvrnil Kolumb. »A to ni bistveno. Moje upanje je drugje. A vidva, ali sta mornarja?«

»Da, gospod.«

»Res sta sedaj mornarja, a ko sem vaju videl prvič, sta se mi zdeli vse kaj drugega. Vajina zunanost in vedenje vaju izdaja, da sta viteza.«

»Gospod...« je v zadregi zakrpetal Kozma.

»Oh, ne boja se; nočem razkrivati vajinih skrivnosti. Kako se imenujeta?«

»Jaz sem Damjan; a ta moj prijatelj se imenuje Kozma.«

»Izbrala sta si imena dveh plemenitih in svetlih bratov. Naj vaju varujeta!«

»A vas naj varuje Vsemogočni, da se ubranite sovražnikov. V Španiji ste se morali boriti zoper nevoščljivost, tu pa se vam zoperstavlja nevednost.«

»Bog ne zapusti tistih, ki vanj zaupajo.«

XIII. poglavje.

Dva dni pozneje se je dvignil močan veter z zahoda. Morali so etisniti vsa jadra, da so ladje ostale negibne.

»Mislím, da sedaj ne boste več trdili, da piha tukaj veter vedno le z vzhoda;« je dejal Kolumb častniku, ki je nekaj dni prej izjavil, da je zadosten dokaz, da na zahodu ni zemlje, ker piha vedno le z vzhoda.

»Ne bom več trdil tega!« je osramočen dejal.

Naslednjega dne se je veter zopet obrnil in ladje so spet plule proti cilju. Zdelo se je, da se je zahodni veter dvignil le toliko, da so mornarji spoznali, da so Kolumbove trditve bile pravilne.

Ladje pa niso plule z veliko naglico. Admiral je opazil v daljavi temne točke in je ukazal spraviti jadra. Blizala se je nevihta.

Ni trajalo dolgo in že so temni oblaki zastirli nebo. Divji valovi so se podili drug za drugim in pluskali čez ladje, ki so kakor ore-hove lupine pleale po razburkanem morju.

Šele proti jutru se je vihar polegel. Mornarji so zopet razpeli

jadra in ladje so nadaljevale pot proti zahodu. Pinzonova ladja se je približala admiralski.

»Alonso Pinzon mi hoče nekaj povedati;« si je dejal Kolumb. Ko sta se ladji približali, je Pinzon držal v roki zemljevid in dejal Kolumbu, da bi bili morali že doseči zemljo, če bi zemljevid bil pravilen.

»Mogoče pa tudi naše merjenje ni bilo pravilno;« mu je odvrnil admiral. »Izročite mi zemljevid, da ga pregledam.«

Pinzon je zvil zemljevid in ga vrgel na admiralsko ladjo. Kolumb je odšel z njim v svojo kabino. Spremljalo ga je nekaj častnikov.

Niso se še dolgo sklanjali nad zemljevid, ko so »Pinte« zaelišali krič. Stekli so na krov, da bi videli kaj se je zgodilo. Alonso Pinzon je stal na srednjem delu ladje, dvigal roke k nebu in kričal: »Zemlja! zemlja!«

»Kaj pravite, Alonso Pinzon?« je zaklical admiral.

»Zemlja! zemlja!« je znova zakričal Pinzon. »Gospod admiral, nagrada pripada meni!«

Mislil je nagrado, ki sta jo vladarja obljubila tistemu, ki bi prvi zagledal zemljo.

Vsi so se obrnili proti jugozahodu, kamor je kazal Pinzon. In res je bilo videti v daljavi obris otoka. Kolumb ni bil popolnoma prepričan, a ko je videl, da so vsi uverjeni, da se ne varajo, je pokleknil. Pinzon pa je začel na glas moliti: »Gloria in excelsis; vsi mornarji so v zboru molili za njim.

Zemlja se je videla tako jasno in mornarji so bili tako navdušeni, da je Kolumb moral dovoliti, da so ladje krenile proti jugozahodu.

Naslednje jutro pa je prišlo novo razočaranje. Zemlje, katero so zvečer videli, ni bilo nikjer več. Večerna megla jih je zavedla v zmotu.

Veseliu prejšnjega večera je sledila velika potrtost. Kako zelo so bili vsi uverjeni, da so videli zemljo pred seboj! In vendar je bil to le privid. Mornarji so bili tako pobiti, da se niso niti najmanj protivili admiralu, ko je ukazal, naj ladje zopet usmerijo proti zahodu.

Zopet so nekaj dni nadaljevali pot, ne da bi se kaj posebnega pripetilo. Nebo je bilo jasno in morje popolnoma mirno. Da se raztresejo, so mornarji čakali v vodo in plaval okrog ladje. Opažali so nove znake o bližini suhe zemlje. Videli so namreč ribe, ki živijo le v bližini obale.